

*Сулима-Камінська І. В.
старший викладач кафедри методики викладання
соціально-гуманітарних дисциплін
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)
Камінська В. С.
викладач кафедри англійської філології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Одним з найоптимальніших шляхів формування правової культури молоді є засвоєння основ правознавства в навчальному процесі. Зокрема, студенти вищих педагогічних навчальних закладів для законодавчої орієнтації в подальшому житті та майбутній іншомовній професійній діяльності повинні здобути необхідний мінімум знань та вміле їх використання.

Розглянемо деякі правові категорії для ретельного вивчення порушеної проблеми. Звідси, правову культуру можна визначити як сукупність правових поглядів, що виражають відношення людей до чинного права, його мети, завдань, способів та методів регулювання, до оцінки правомірності його норми та уявлення про майбутню правову систему та норми [4, с. 18].

Правова культура впливає на процес державотворення, на реалізацію права та виконання його приписів адресатами. Вона значною мірою впливає на формування правової держави та створення цивілізованого правопорядку в країні. Крім того, правова культура – це глибокі знання і розуміння права, ретельне виконання його вимог як усвідомленої необхідності й внутрішнього переконання. Основними показниками рівня правової культури вважають: а) право, що відповідає вимогам справедливості та свободи; б) рівень правосвідомості громадян і посадових осіб, їхнє переконання діяти у відповідності до вимог правових приписів; в) рівень культури творення та реалізації права; г) рівень якості роботи правоохоронних і правозастосовних органів та посадових осіб; д) якість системи законодавства, певний рівень законності й правопорядку.

Відомо, що в основі права лежить принцип справедливості, який характеризує моральний зміст нормативного характеру правил поведінки людей у суспільстві, встановлених і забезпечених державою. Законодавство являє собою зовнішній вираз права, визначає рівень свободи людини, яка постійно вступає у правовідносини з іншими людьми, колективами людей, державою та суспільством у цілому.

До правової культури належать: правові знання, в тому числі знання конкретних норм права; відомості про державний устрій, призначення держави, політичну систему суспільства; престиж юридичної професії, авторитет і ступінь розвитку юридичної

науки; участь громадян в управлінні державою, стан законності й правопорядку; форми й методи правового регулювання, якість роботи правоохоронних органів. І головним завданням студентської молоді – поглибити та розширити свої правознавчі знання на заняттях іноземної мови, що вмотивовує та удосконалює процес навчання.

А відтак, правова освіта – це не тільки знання, розуміння і психологічне сприйняття чинного права, а й поведінка особи в межах чинної правової моделі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, свідчить про актуальність та недостатній рівень розкриття даної проблеми. Проблемою формування правової культури молоді, визначення змісту правової освіти у вищих педагогічних навчальних закладах займаються Г. П. Васянович, М. І. Городиський, М. Б. Євтух, І. А. Зязюн, О. М. Пехота, М. К. Подберезський, Т. М. Почтар, О. С. Саломаткін, В. О. Сластьонін, Н. М. Яковлева та ін.

Більшість учених (В. В. Головченко, А. К. Івлєв, А. Р. Ратінов, Н. К. Семерньова, Н. В. Щербакова та ін.), досліджуючи правову культуру людини, обмежуються визначенням її структури, яка розглядається безвідносно до процесу навчання. Інші ж не тільки розробляють теоретичні аспекти правосвідомості (поняття, структура), але детально вивчають рівень правової культури молоді (А. І. Долгова, Н. Ю. Євплова, В. В. Оксамитний).

Як засвідчує аналіз педагогічної літератури, чимало дидактів та методистів займалися дослідженням окремих форм навчальної діяльності: групової (А. А. Алексюк, С. А. Кушнирук, Х. Й. Лійметс, І. Б. Первін та ін.), індивідуальної (Ю. Б. Зотов, І. Унт та ін.), колективної (М. Д. Виноградова, В. К. Дьяченко, Є. Д. Маргуліс та ін.), а також формуванням культурного світогляду студентів у процесі вивчення іноземних мов (А. Бородай, Е. Голанд, Л. Гордон, Ю. Мальований, О. Дорошенко, С. Ніколаєва, О. Тарнопольський, І. Підласий та ін.).

Правова культура вважається одним із головних аспектів правової культури й свідомості індивіда, що забезпечує можливість ефективного соціального буття. У процесі спільної діяльності і спілкування вартості культури пізнаються, освоюються, засвоюються і присвоюються особистістю. Так, навчаючись іншомовного спілкування, студент пізнає, відкриває й вивчає предмет бесіди за допомогою іншомовної лексики; працюючи, він зберігає й удосконалює вивчене тощо. А відтак діяльність дозволяє проникнути в глибину процесу, явища, образу, оцінити їх значення з позицій людського життя, наповнити власне життя здобутками культури. Інтелектуальний, трудовий, моральний, естетичний, фізичний розвиток завжди є новоутворенням в особистісній структурі, який з'являється у процесі активної діяльності особистості, що спрямована на конкретний об'єкт: практичну, навчально-дослідну діяльність, національне багатство, правову культуру тощо.

Зазначимо, що одним із провідних завдань виховання базової культури особистості є формування світогляду студентів. Іноземна мова є найпотужнішим

засобом у формуванні світогляду студентської молоді. Світогляд – це сукупність переконань, оцінок, система поглядів та принципів людини (філософських, соціально-політичних, правових, моральних, естетичних) на навколишній світ (явища природи, суспільні процеси, свідомість людей), своє місце в ньому. Лише світогляд дає людині усвідомлення власного місця в світі і тим самим ґрунт під собою... С. Гессен. Світогляд є духовним середовищем людини, її “внутрішнім Я”. Осмислюючи свою суб’єктивність і навколишній світ, людина завдяки світогляду починає усвідомлювати себе інтелектуальною, формуватися як людська індивідуальність. Водночас світогляд є фактором самосвідомості епохи, складовою культури і відтак необхідним фундаментом освіти [3, с. 24-25].

У процесі іншомовного навчання молода людина пізнає себе та навколишній світ; поглиблює знання із спеціальності; змінює своє “Я” через спілкування; спілкується в дружній атмосфері та неформальній обстановці; ефективно засвоює знання; формує вміння та навички. З огляду на це актуальним, на нашу думку, поза всяким сумнівом є оволодіння студентами іншомовними комунікативними навичками на правознавчу тематику.

При вивченні іноземної мови найважливішим чинником є спілкування з її носієм. Але в реальному житті це інколи дуже важко. Інтернет надає великі можливості для спілкування, для реальної мовної професійно спрямованої комунікації (електронна пошта, різноманітні чати і конференції, спілкування в режимі on-line).

Використання різних видів, прийомів та методів роботи із студентами на заняттях іноземної мови сприяють удосконаленню процесу вивчення мови, мотивують молодь до активної роботи на занятті, створюють умови для зацікавленості студентів не тільки з правознавчої сторони, але й зі сторони іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Безрукова В. С.* Все о современном уроке: проблемы и решения / Валентина Безрукова. – М. : Сентябрь, 2004. – С. 57.
2. *Бим И. Л.* Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника / И. Л. Бим. – М., 1977.
3. *Голосніченко І.* Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави / І. Голосніченко // Право України. – 2005. – № 4. – С. 24-25.
4. *Євтушенко Р.* Розвиток правової освіти – необхідна умова побудови правової держави / Р. Євтушенко // Історія України. – 2003. – № 9. – С. 18-25.